

Strategi for folkehelsearbeidet 2022-2030

Sak til Stavanger formannskap
(Ref. sak 60/20_Stavanger kommunestyre)

HØRINGS-
UTKAST

Stavanger
kommune

Hva er folkehelse?

Side 4-9

Strategiske grep

Side 10-17

Ansvar og roller

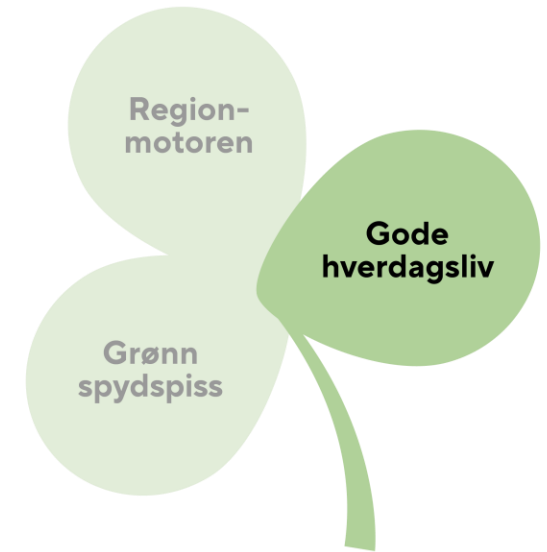
Side 18-23

Kort fortalt

Vi skal arbeide for en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller.

Dette betyr at vi jobber med de faktorene som påvirker folks helse for å sikre at alle – uansett bakgrunn – får de samme mulighetene i livet.

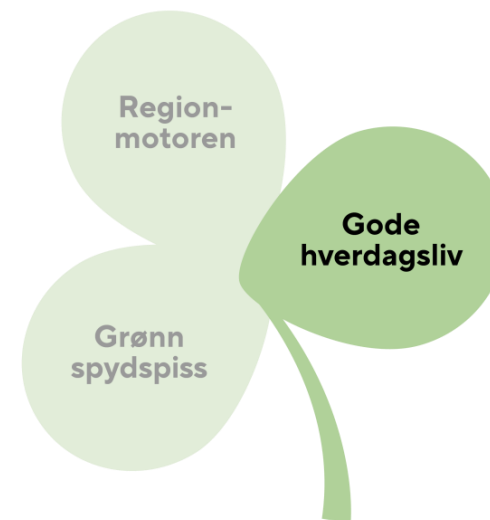
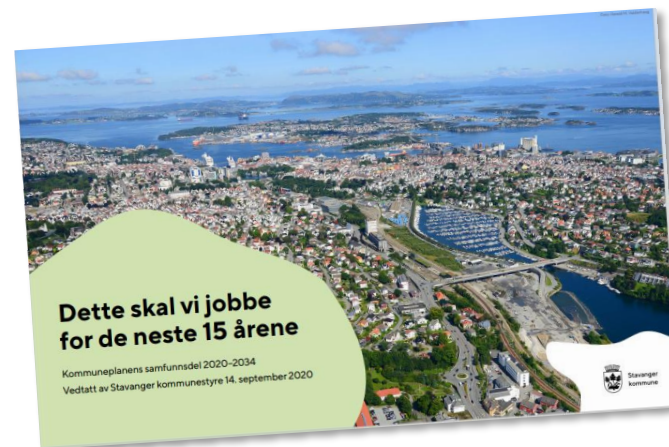

Hva er folkehelse?

Hvorfor trenger vi en folkehelsestrategi, begrepsforståelse, og hva sier loven?

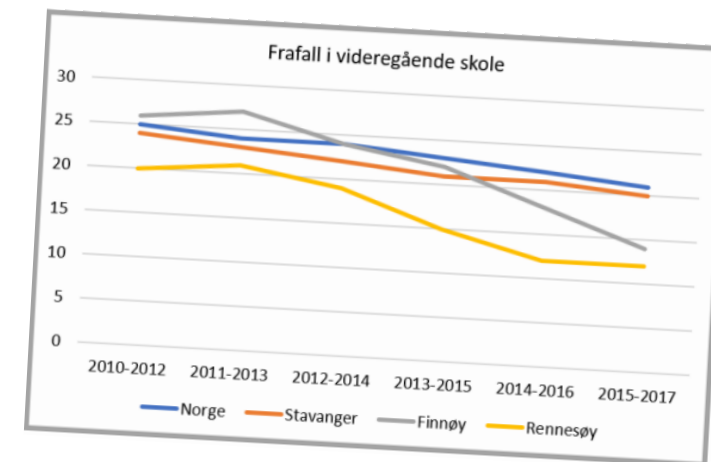
Hvorfor trenger vi en folkehelsestrategi?

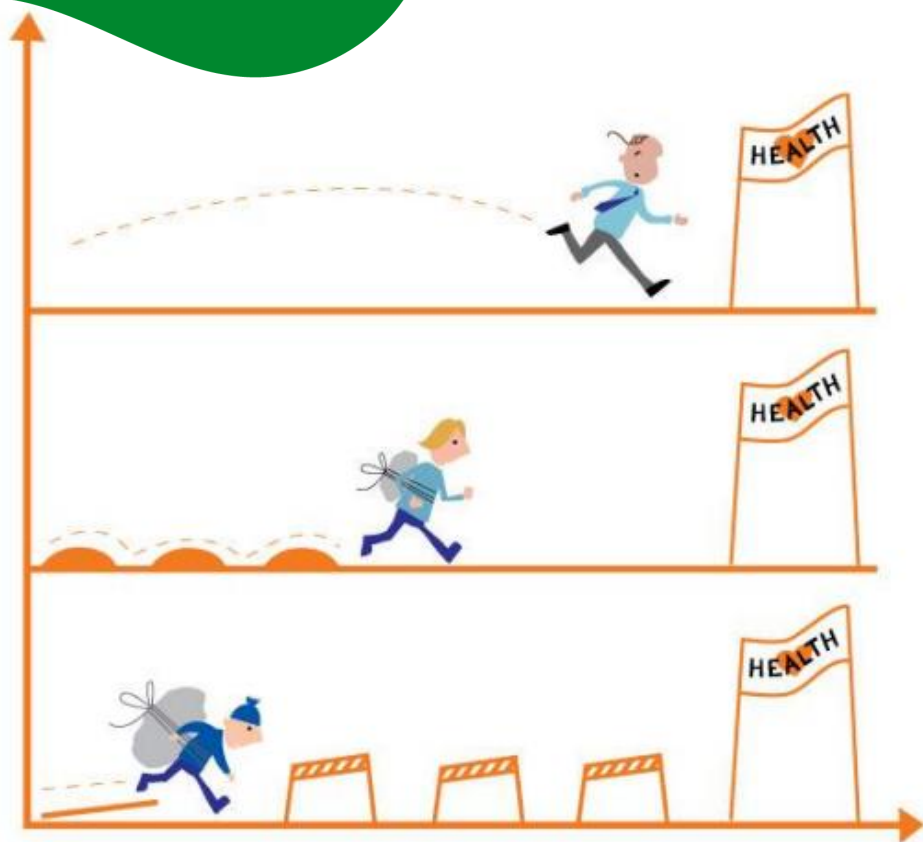
Folkehelsestrategien bygger på kommuneplanens samfunnsdel som gir mål for folkehelsearbeidet.

Kommunen skal:

- gi nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen.
- fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt.
- sikre at folkehelseperspektivet er en del av planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Hva er sosial ulikhet i helse?

Sosial ulikhet i helse er systematiske forskjeller i helsetilstand som følger av sosiale og økonomiske forskjeller.

Ulikheter i helse oppstår på grunn av bakenforliggende årsaker. Disse bakenforliggende årsakene er særlig knyttet til inntekt, utdanning og arbeid, familie, skole, sosialt nettverk, bo- og nærmiljøer.

Stavanger kommune har gjennom systematisk innsats arbeidet godt for å sikre brede, befolkningsrettede strategier og tiltak som når alle.

Hva er egentlig folkehelsearbeid?

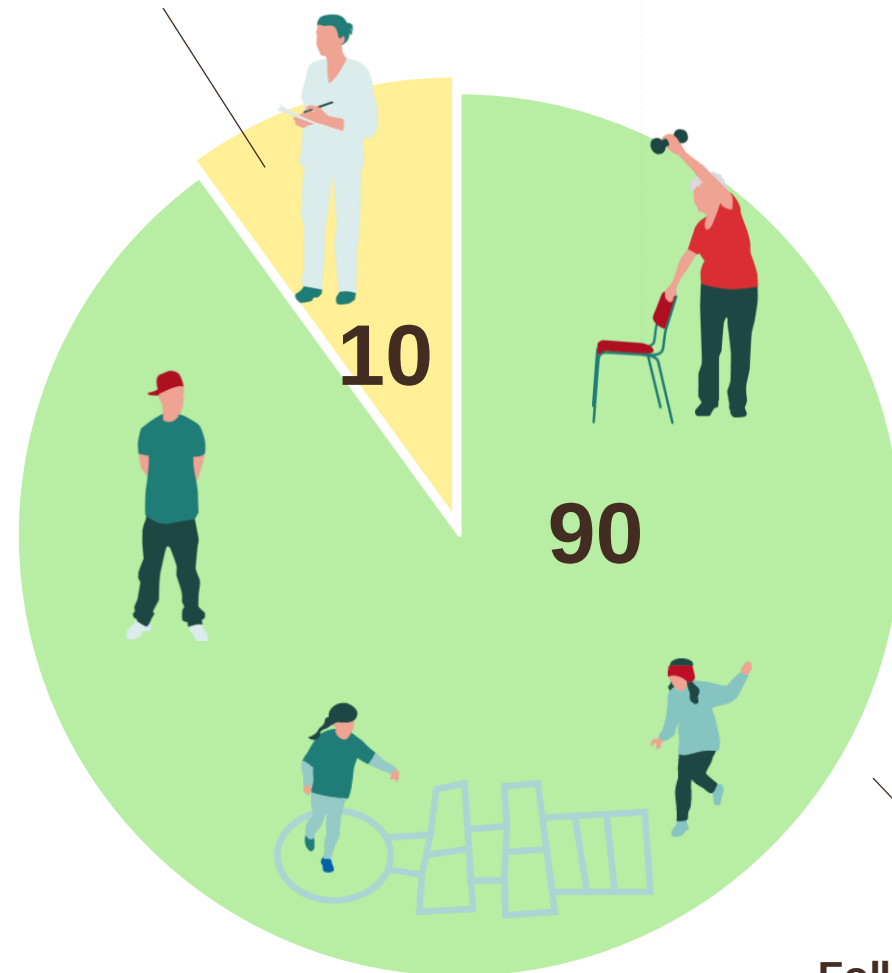
«90-10-regelen»

Den største delen av folkehelsearbeidet skjer **utenfor** helsetjenesten.

Folkehelsestrategien handler om disse 90 prosentene!

Derfor vil kunnskap om hva som gir god helse påvirke boligbygging, grøntområder, trafikk, fritid, skole- arbeid- og nærmiljøtiltak, luft- og vannkvalitet og frivillige organisasjoners arbeid.

Helsesektoren

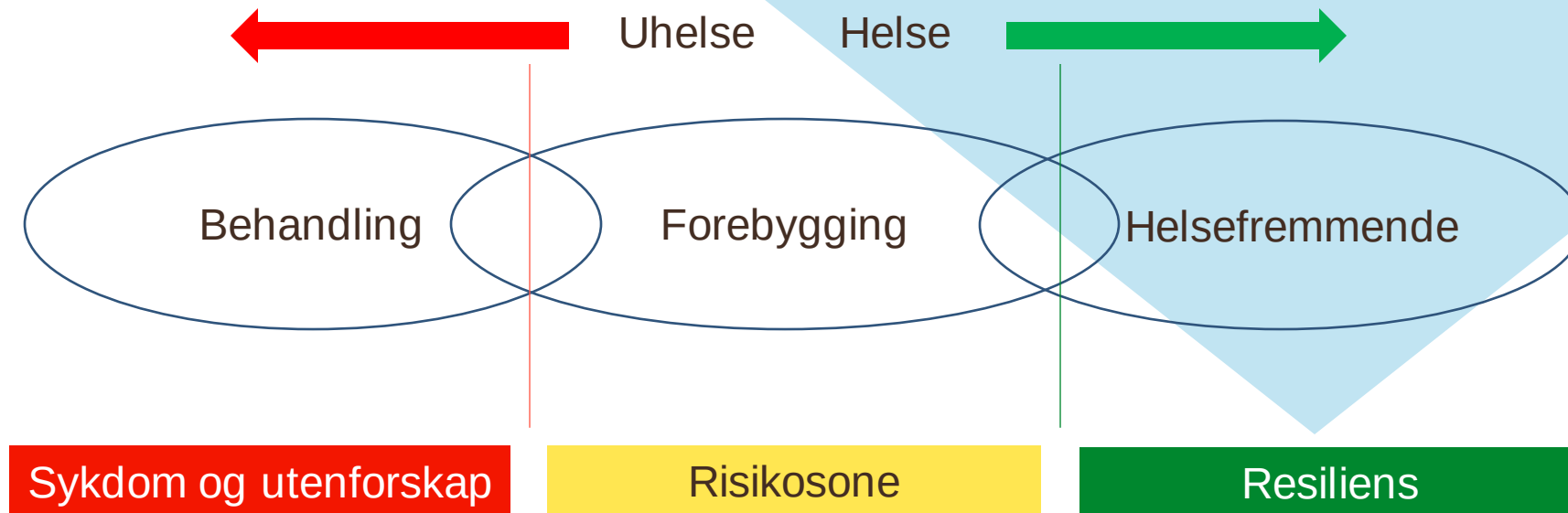

Folkehelsearbeid

**Vi skal jobbe for at
befolkningen blir mer
motstandsdyktig**

Folkehelse handler om hele
samfunnets innsats for å påvirke
de faktorer som direkte eller
indirekte fremmer befolkningens
helse.

Helsefremming innebærer at man
styrker helsen, mens forebygging
handler om å hindre at skade eller
sykdom oppstår. Vi skal bygge
motstands-dyktighet (resiliens).

Hva sier loven?

Folkehelseloven skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller.

Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Folkehelseloven krever at kommunen skal ha nødvendig oversikt over befolkningens helsetilstand og påvirkningsfaktorer.

Gjennom oversiktsarbeidet identifiserer kommunen sine folkehelseutfordringer og finner tjenlige virkemidler

Oversiktsdokumentet skal gi en helhetlig oversikt som danner grunnlaget for arbeidet med utformingen av den kommunale planstrategien og for beslutninger og tiltak i det løpende folkehelsearbeidet.

Lov om folkehelsearbeid

Strategiske grep

Hvordan skal vi arbeide systematisk med folkehelse og oppfylle lovens krav?

Status: Hva må Stavanger ta tak i?

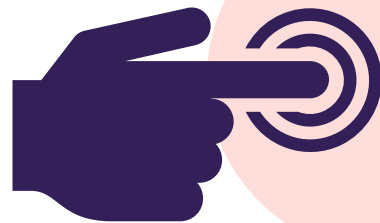
Folkehelsemeldingen og utfordringsdokumentet for Stavanger kommune gir et tydelig bilde av folkehelseutfordringene i Stavanger. En statlig folkehelsemelding foreligger i 2023.

Stavanger kommune ivaretar kravet i loven gjennom kobling mellom folkehelsearbeid og kommuneplanen.

Stavanger kommune har et forbedringspotensial med hensyn til å sikre et systematisk folkehelseperspektiv i planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

- et systematisk oversiktsarbeid
- helsekonsekvensutredninger
- kvalitet og kontinuerlig evaluering

Drahjelp fra organisasjonsstrategien

Den kommunale organisasjonsstrategien gir drahjelp i arbeidet med å jobbe på nye måter for å sikre måloppnåelse, også i folkehelsearbeidet.

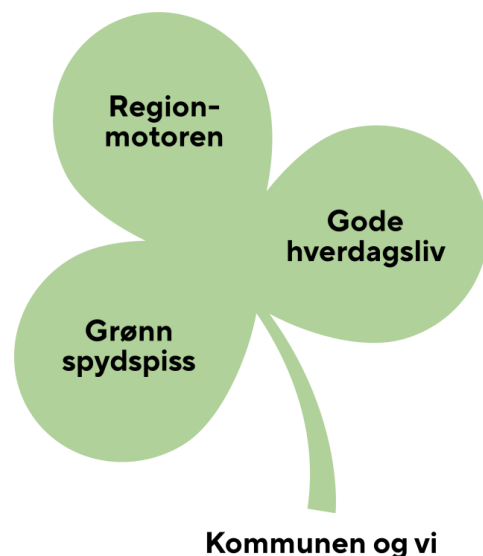
De 5 målene i organisasjonsstrategien er:

1. Ta i bruk og videreutvikle kompetanse
2. Rekruttere kompetente arbeidstakere
3. Øke arbeidsdeltakelsen
4. Utvikle bedre måter å jobbe på
5. Bygge gode arbeidsfellesskap

Strategien skal:

Bygge på kommuneplanen

Utvikle nye måter å jobbe på

Hvilken kompetanse trenger kommunen for å løse folkehelseutfordringene?

Hvordan kan kommunen utvikle bedre måter å jobbe på for å nå målene i kommuneplanen?

Hvordan kan kommunen bygge gode arbeidsfellesskap for å løse folkehelseutfordringene?

Sikre implementering

Hvordan skal vi kommunisere folkehelseutfordringene?

Hvordan bevege kommunen og sivilsamfunnet i rett retning og inspirere til handling?

Hvordan sette visjon og plan i system slik at kommunen kan iverksette og måle resultater?

Vi kobler sammen kompetanse og måler innsatsen

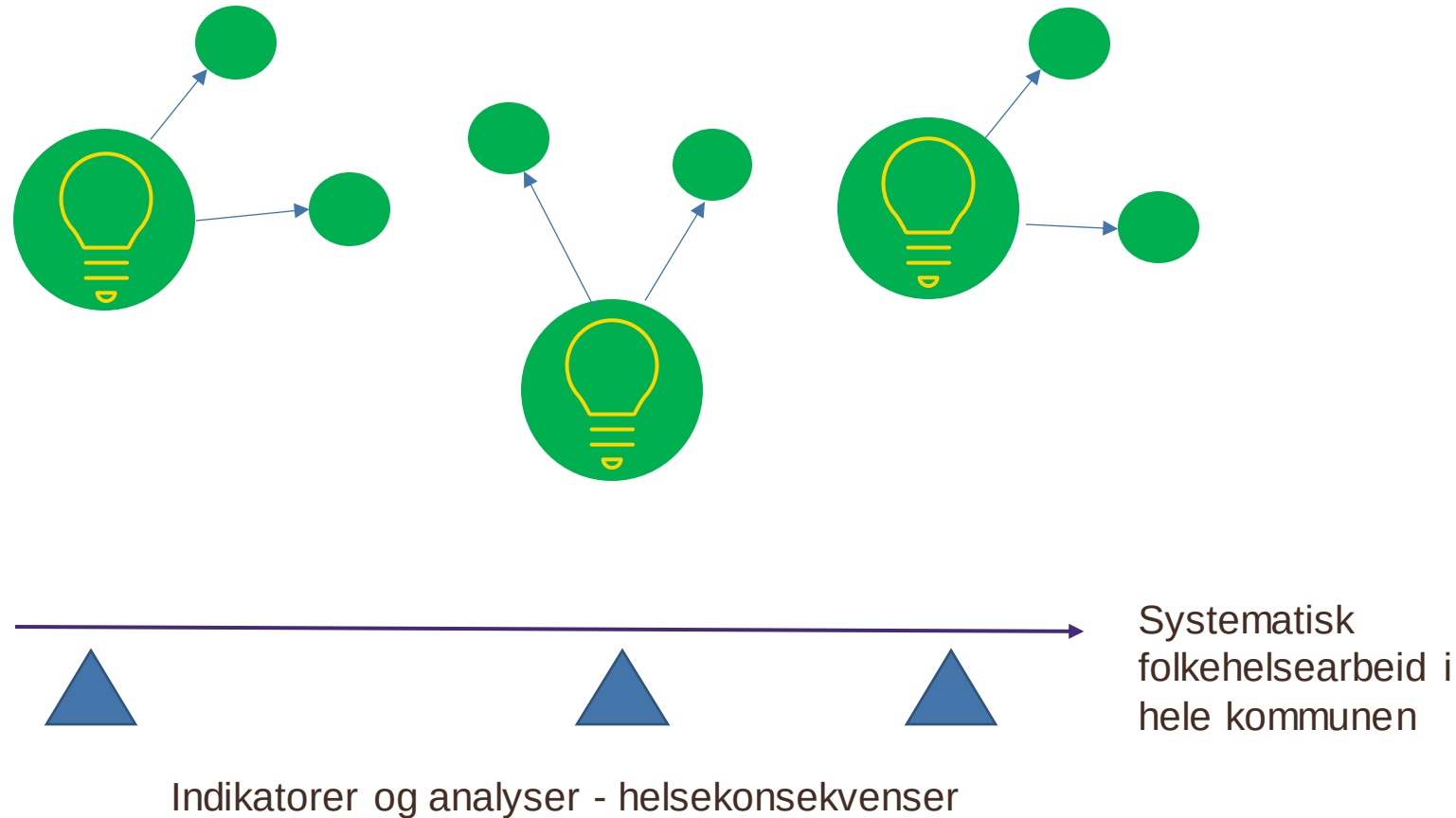
Utvikle kompetanse i alle tjenesteområder for å løse folkehelseutfordringene

Utvikle nye måter å jobbe på

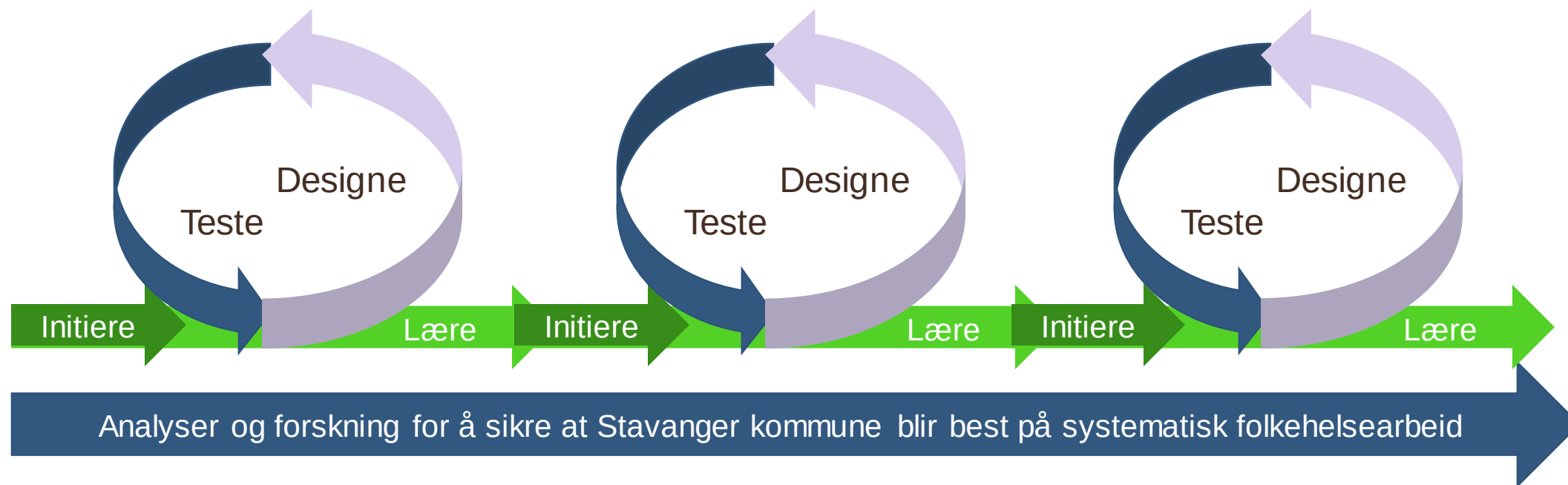

Organisere og måle effekter av arbeidet

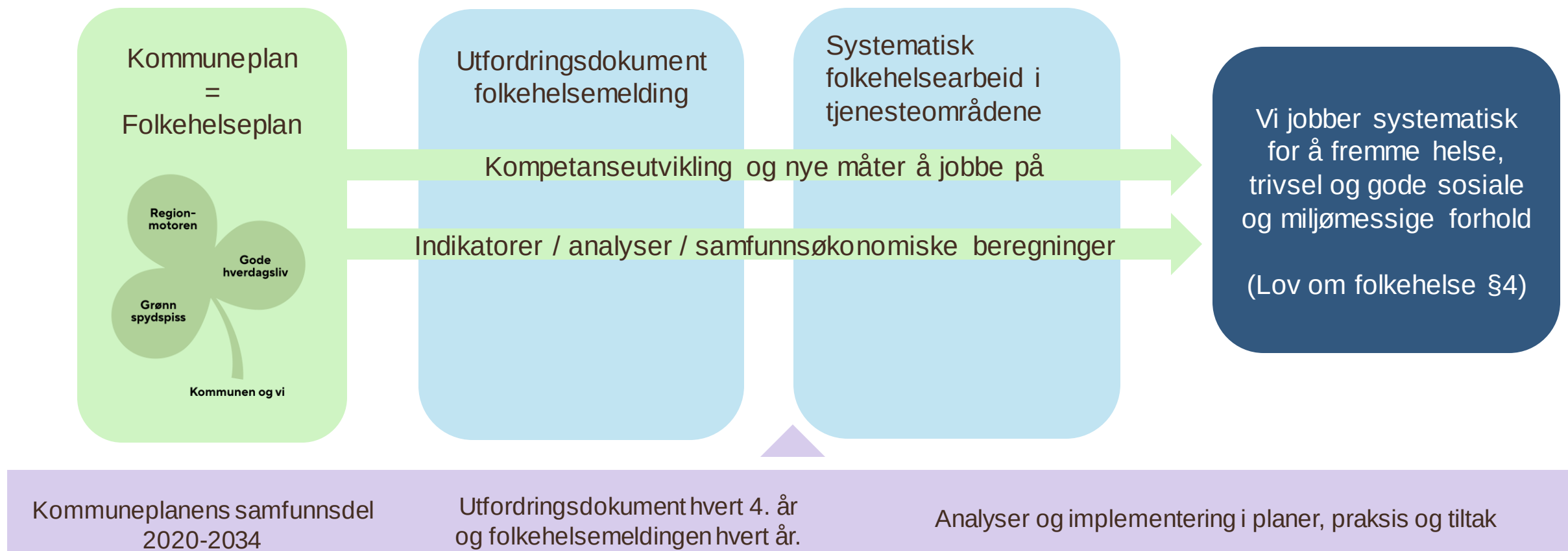
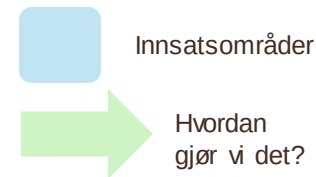
Arbeidet er en kontinuerlig læringsprosess

Ut i fra ny kunnskap om hva som gir god helse, tester vi ut nye tiltak og evaluerer underveis. Slik legger vi grunnlaget for innovasjon og ny tjenesteutvikling.

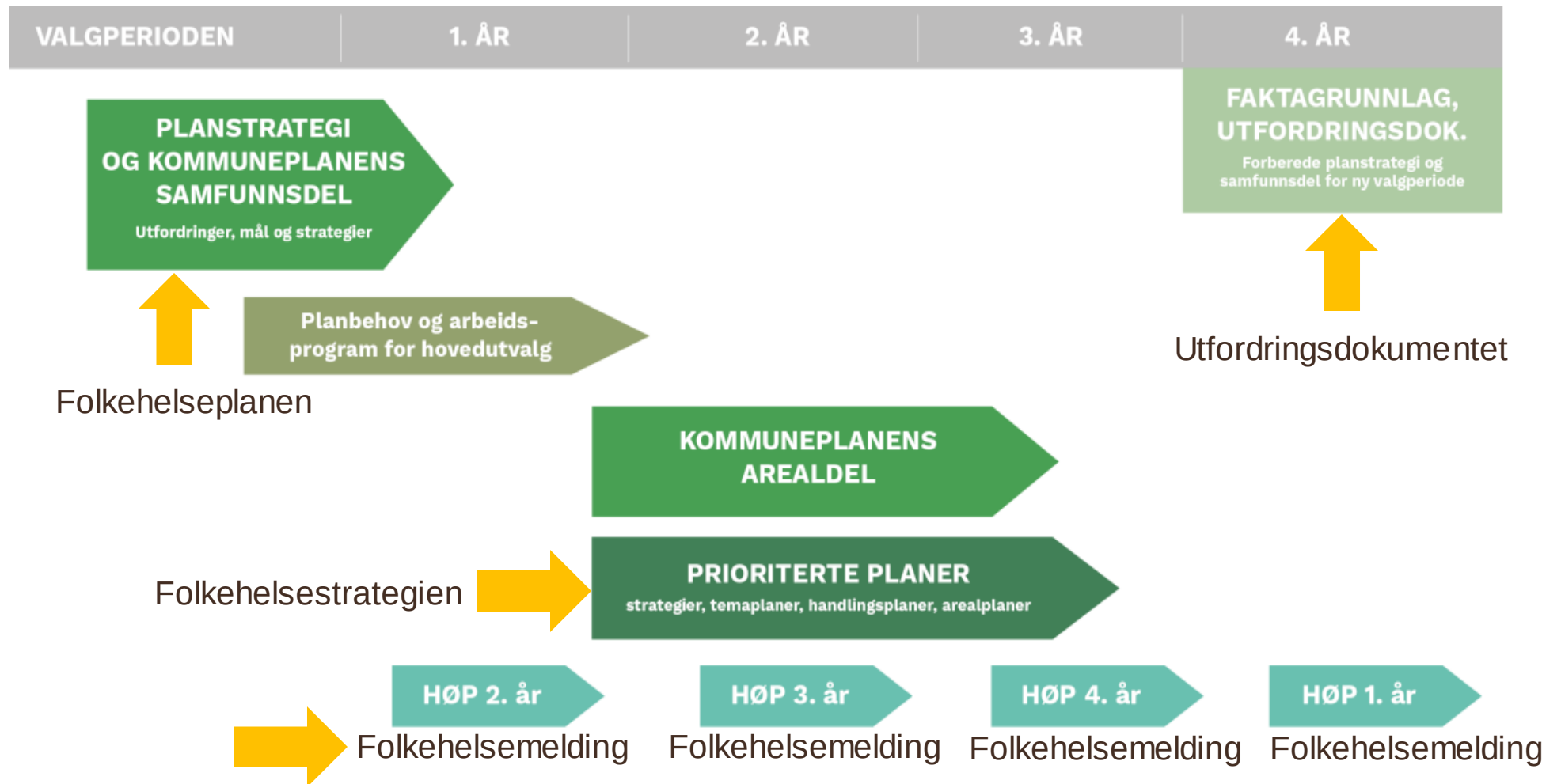

Modell, kilde: «Agile Transformation» Neil Perkin, Kogan Page

Folkehelsestrategi for Stavanger kommune

Folkehelse i 4-årssyklusen

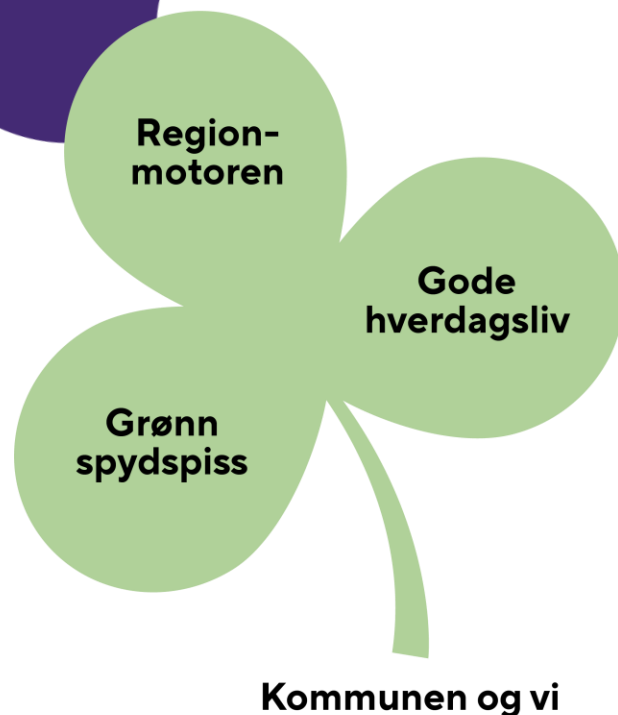

Ansvar og roller

Hvordan sikrer vi at plan og strategi følges opp i praksis?

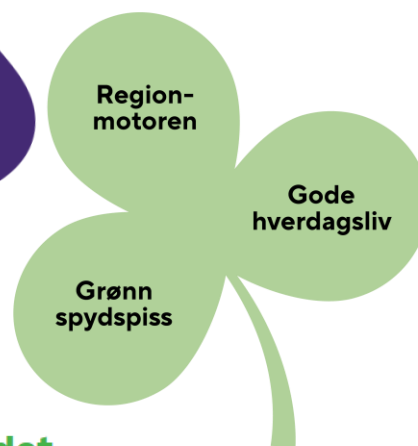
Kommuneplanens samfunnsdel = folkehelseplanen

Folkehelse**planen** er nå integrert i kommunens samfunnsdel i tråd med §6 i folkehelseloven.

Folkehelse**strategien** godkjennes av kommunestyret og blir en del av kommunens plansystem

Særlig aktuelle mål for folkehelsearbeidet

Stavanger skal være ledende i arbeidet for et klima- og miljøvennlig samfunn

Derfor vil vi...

- legge til rette for et kortreist hverdagsliv
- gjøre det lettere å gå, sykle, reise kollektivt og kjøre utslippsfritt
- styrke samarbeidet med næringslivet om utvikling av bærekraftige løsninger
- legge til rette for fornybare energiløsninger
- stille miljø- og etiske krav i alle anskaffelser

Stavanger skal ta vare på naturen og sikre artsmangfoldet og kulturlandskapet

Derfor vil vi...

- forvalte sjøarealer på en forutsigbar og bærekraftig måte
- ivareta og videreutvikle grøntområder
- være pådriver for bærekraftig drift av landbruksarealer og et sterkt jordvern
- legge til rette for naturbaserte løsninger
- redusere miljøgifter, forurensning og luftforurensning
- legge til rette for deling og gjenbruk

Stavanger vil ha driftige lokalmiljø

Derfor skal vi...

- legge til rette for aktive lokaldemokrati
- ha et godt samspill mellom innbyggere, kommunen, frivillige og næringslivet
- utvikle velfungerende bydels-/kommunedelssentre
- mobilisere innbyggerne til å ta vare på seg selv og sine omgivelser
- utvikle gode møteplasser og åpne opp offentlige bygg for variert bruk
- sikre opplevelse av trygghet og tilgjengelighet for alle
- tilrettelegge for at alle kan delta i arbeids- og samfunnslivet

Stavanger vil gi barn og unge et godt utgangspunkt for å mestre hverdagen og voksenlivet

Derfor skal vi...

- sikre barn og unge kompetanser for framtiden
- ta i bruk barn og unges egne ressurser
- gi barn og unge opplevelsen av fellesskap og tilhørighet
- arbeide systematisk for å gi alle like muligheter
- sikre tidlig og tverrfaglig innsats

Stavanger vil ha aktive innbyggere som klarer seg best mulig gjennom hele livet

Derfor skal vi...

- legge til rette for tilstrekkelig antall boliger for alle livsfaser, i varierte og trygge bomiljø
- sørge for at tjenester innbyggerne har behov for i hverdagen, er tilgjengelige der de bor
- redusere sosial ulikhet og forskjeller i levekår gjennom tiltak rettet mot lavinntektsfamilier
- bidra til at eldre og innbyggere med funksjonsnedsettelse kan bo hjemme lengst mulig
- legge til rette for aktivitet som fremmer helse og forebygger sykdom

Ansvar og roller i det strategiske folkehelsearbeidet

Utfordrings-
dokument

Kommuneplan
Samfunnsdelen=
folkehelseplanen

Folkehelse-
melding hvert år

Systematisk
folkehelsearbeid i
tjenesteområdene

Kvalitet,
evaluering, og
indikatorer

Politisk

Kommune-
styret

Kommunestyret

Formannskapet

Formannskapet

Formannskapet

Tjeneste-
område

By- og
samfunns-
planlegging

By- og samfunns-
planlegging

By- og samfunns-
planlegging

Alle
tjenesteområder

Alle
tjenesteområder

Avd. nivå

Byutvikling

Byutvikling

Beredskap og
samfunnsutvikling

Avdelinger

Avdelinger

Ansvar og rollefordeling i tjenesteområdene

Systematisk folkehelsearbeid i tjenesteområdene

Kompetanseutvikling og nye måter å jobbe på

Indikatorer og analyser

Vi sikrer kommunens systematiske arbeid for å fremme helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold (§4)

1. Folkehelsemelding og utfordringsbilde: By- og samfunnsplanlegging

2. Tjenesteområdet bruker folkehelsestrategien og folkehelsemelding for å identifisere og sikre folkehelseperspektivet i planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Dette innebærer:

- Helsekonsekvensutredninger
- Kvalitet og kontinuerlig evaluering

3. Bidrar inn i analyser og evaluering av folkehelsearbeidet

Strategiarbeid i praksis

Stavanger kommune skal arbeide mer systematisk med **helsekonsekvensutredninger**; «prosedyrer, metoder og verktøy til å vurdere en plan, et program, eller et prosjekt i forhold til konsekvensene for helsen i en befolkning.» (WHO, 1999)

Stavanger kommune vil med denne folkehelsestrategien:

1. Utvikle kompetanse og teste ut nye måter å jobbe på for å sikre god helse i befolkningen
2. Sikre at analyser, utredninger og planer inneholder helsekonsekvensvurderinger
3. Operasjonalisere målene om god folkehelse for innbyggerne i Stavanger kommune

